

priopćenja

ŠTOVANJE BOGORODICE POMOĆU ANSAMBLA COLLEGIUM PRO MUSICA SACRA

IMAKULATA MALINKA

UVOD

Ovo je priopćenje prikaz ansambla *Collegium pro musica sacra* iz Zagreba tijekom dvadeset godina njegova djelovanja, s posebnim naglaskom na štovanje Bogorodice.

1. Ukratko o ansambli

»Collegium pro musica sacra« (u daljnjem tekstu »Collegium«) osnovan je potkraj 1972. u Zagrebu. Utemeljen je s ciljem da uz pomoć izražajne snage glazbe naviješta evanđeosku poruku Isusa Krista, te pobuđuje i razvija kod slušateljstva smisao za umjetničko doživljavanje i ulazak u srca ljudi – poruke što ih ova glazba stalno priopćuje čovjeku. Takvo je djelovanje osebujan glazbeni apostolat. Već istaknuta umjetnička orijentiranost ansambla određuje i odabir glazbenog repertoara. On se sastoji od glazbenih djela najrazličitijih stilskih formi i epoha *musicae sacrae*, pa su tako u programima naših koncerata i nastupa u okviru liturgijskih i crkvenih manifestacija zastupljeni napjevi iz gregorijanskog korala, skladbe renesanse, baroka, klasike, romanike te novijega suvremenoga glazbenog stvaralaštva. Njegovanju sakralno-glazbene baštine hrvatskih skladatelja pritom se, dakako, poklanja posebna pozornost.

Ansamb se sastoji od mješovitoga pjevačkog zbora (uglavnom angažirani glazbeni amateri, od kojih je većina studenata Sveučilišta u Zagrebu) i manjega instrumentalnog ansambla (sastavljen od profesionalnih glazbenika) te vokalnih profesionalnih solista suradnika.

Ansamb se u svojih dvadeset godina kontinuiranog rada ostvario više stotina nastupa u zemlji i inozemstvu, pojavljujući se i u koncertnim dvoranama i u crkvenim prostorima. U svrhu populariziranja sakralne glazbe snimljeno je

nekoliko gramofonskih ploča, od kojih je jedna posvećena Mariji, pod nazivom »Najljepše Mariji« u izdanju »Kršćanske sadašnjosti«, u Zagrebu 1978. Snimljeno je također desetak tematski koncipiranih glazbenih kazeta prema crkvenoj godini, što uz autentične snimke javnih nastupa predstavlja dragocjene dokumente naše prisutnosti u tijekovima glazbenog života postkoncilske Crkve u Hrvata kao i prisutnosti *musicae sacrae* u našoj glazbenoj javnosti.

U svom dosadašnjem radu »Collegium« je nastudirao i javno izveo prilično opsežan broj djela sakralne glazbe. Ovdje ćemo se pobliže osvrnuti samo na izvedbe marijanskih djela domaće i svjetske literature. Među njima nema grandioznih djela, jer je »Collegium« od svoga početka – a želi to ostati i dalje – samo komorni, tj. mali ansambl s tridesetak ljudi. Time označuje i stoljetnu praksu sakralnog muziciranja u Katoličkoj Crkvi općenito.

Veća djela u izvedbi »Collegiuma«

Cl. Monteverdi:	Vespere della B.M.V. (izbor)
M. A. Charpentier:	Te Deum
W. A. Mozart:	Te Deum
	Vespere della B.M.V. (izbor)
	Sancta Maria
	Krunidbena misa
D. Buxtehude:	Magnificat
J. S. Bach:	Magnificat
	Oster-oratorium
	Weihnachts-oratorium
	Kantata »Jesu, der du meine Seele« (78)
A. Vivaldi:	Gloria
B. Britten:	Kantata o Božiću »A Ceremony of Carols«
G. F. Händel:	Oratorij »Messias« (izbor)
A. Vivaldi:	Stabat Mater
G. B. Pergolesi:	Stabat Mater
G. Fauré	Requiem

Ivan Lukačić:	Sacrae cantiones« (izbor)
Vinko Jelić:	»Parnasia militia« (izbor)
Albe Vidaković:	Staroslavenska misa – istarska
	Misa simplex
	Troglasna misa za ženski zbor
Ivan Brkanović:	Kantata o križu
Boris Papandopulo:	Kantata »Carmen Boscovichianum« (praizvedba)
	Psalam 150 (praizvedba)
	Poljička pučka misa (praizvedba)
	Veseli se Majko Božja
M. Leščan:	Pjesanca šturku
A. Klobučar:	Zdrava si, Marije, zdrav žilju pribili
A. Vidaković:	Zdravo Majko Djevice

Popis izvedenih djela donosi samo opsežnija vokalno-instrumentalna djela, jer bi nabranje brojnih moteta i skladbi za komorno muziciranje zahtijevalo puno više prostora. Stoga valja spomenuti da se na našim programima, osim većih djela (Monteverdia, Buxtehudea, Vivaldia, Bacha, Händela, Pergolesia, Mozarta, Fauréa i Brittena), također nalaze i manje skladbe kojih su autori: Palestrina, Di Lasso, Gallus, Da Vittoria, Viadana, Scarlatti, Ziani, Haydn, Bruckner, Stravinski, Janaček, Kodaly i drugi.

»Collegium« unutar svoga ansambla posjeduje tzv. **Scholu cantorum** (grupa ženskih, odnosno muških pjevača koja njeguje gregorijanski koral izvodeći također i interpretativno zahtjevnije skladbe raznih stilskih razdoblja sakralne glazbe.

Gdje god je to moguće, nastoji se slušateljstvu tumačiti sadržaj i dublji smisao glazbe koja se izvodi, kako bi ona potpunije mogla djelovati na ljudsku nutrinu. Takvi koncerti izvodili su se pod imenom »Riječ i glazba« ponajviše u zagrebačkoj katedrali (a bilo ih je 50-tak).

Izvođenjem svete glazbe, koju je jedan naš teolog nazvao »njegovana molitva« (B. Duda), ansambl ostvaruje rijetko susretanu cjelovitost, čime se istodobno daje slušateljstvu mogućnost uživanja i duhovnog obogaćivanja, a ujedno vjerskog i općeljudskog rasta samih članova »Collegiuma«.

Sljedećih nekoliko riječi upisao je u knjigu dojmova našeg ansambla jedan – svojedobno ateistički orijentiran glazbenik – gospodin Georg Draušnik, prvi oboist zagrebačkih simfoničara, koji istodobno već deset godina s nama stalno surađuje. Evo njegova zapisa:

»Sve je počelo sasvim slučajno, a nastavilo se obostranim poštovanjem i radom na vrsti posla koji trajanjem dobiva sve više na vrijednosti. Kad sada nakon stanovite vremenske distance o tome razmišljam možda je to – rekao bih – bila znatiželja da upoznam jedan segment glazbenog stvaralaštva, koji u svom dosadašnjem radu nisam imao prilike upoznati. Tijekom dugog perioda bavljenja glazbom imao sam priliku baviti se više-manje svim vidovima reprodukcije, kako komornom glazbom i solo-sviranjem, tako i nadasve radom u orkestru. No sakralnu glazbu koju izvodi 'Collegium' ne bih bez njeга nikada upoznao. Nisu to grandiozna djela duhovne glazbe što ih izvode veliki profesionalni ansambli, ali su zato intimnija i toplija, a u svakom slučaju primjerenija prostorima u kojima se izvode. Kao glazbenik osjećao bih se siromašnijim da nisam upoznao tu glazbu kao i ovaj ansambl mladih ljudi koji uz svoj privatni život i brige nalaze vremena i ljubavi za uspješno bavljenje ovim tako lijepim poslom.«

»Collegium« je surađivao od početka s »Kršćanskom sadašnjosti« i u suradnji s tom izdavačkom kućom ostvario gotovo sve svoje izdavačke pothvate (ploče i kazete). Neko vrijeme surađivao je Kolegij s Družbom katoličkog apostolata sv. Vinka Palottija. Činjenica je da od 1981. »Collegium« ima status ustanove Zagrebačke nadbiskupije pod izravnom jurisdikcijom zagrebačkog nadbiskupa sa žigom: Zagrebačka nadbiskupija Collegium pro musica sacra Kaptol 31, i to je veliko ohrabrenje ansamblu glede opravdanosti njegova postojanja i njegove budućnosti.

2. Štovanje Bogorodice i ansambl »Collegium pro musica sacra«

»Collegium« je već od svojih početaka budno i svjesno slavio Mariju uvrštavajući djela posvećena Mariji u svoje prve programe.

Počelo je to već za Božić 1972. Znalo se: Božić bez Marije ne postoji. Tada »Collegium« nije još znao svoje ime, nije znao da postoji i da će postojati, nije znao svoju svrhu, ali je već slavio Mariju Bogorodicu. Kada se grupica ljudi oduševila muzicirajući za Božić 1972, namjeravala je proslaviti samo taj Božić. Tek kada su ljudi oduševljeno prihvatili takvo događanje, željni duhovne glazbe, rodila se ideja o osnivanju ansambla. Vremena su bila teška, osobito poslije »hrvatskog proljeća« 1971, pa je tako jedan ovakav ansambl dobro došao u našu sredinu kao dar s neba.

»Collegium« se radom i molitvom probijao dalje i polako poprimao svoj današnji oblik. Već 1974. ansambl bilježi 20 izvedbi Pergolesijeve »Stabat Mater« u Zagrebu i većim gradovima domovine (Zagreb, Vinkovci, Osijek, Đakovo, Marija Bistrica).

U 1975. započeli su tematski koncerti u zagrebačkoj katedrali pod imenom »Riječ i glazba«. Održano ih je pedesetak, među kojima su se našle i sasvim marijanske teme kao: »Majka Marija«, »Zdrava si Marije zdrav žilju pribili«, »Ave Maria«, »Sva si lijepa, o Marijo« i druge. Bilo je tu podosta bisera i hrvatske marijanske poezije i briljantnih glazbenih djela posvećenih Mariji, i za zbor i za vokalno-instrumentalne soliste, pa čak i za solo orgulje kao: Toccata i fuga na temu »Ave maris Stella« Fl. Peetersa, »O rumena prelepa zorja« N. Njirića, »Virgo Mater« M. Dupréa, »Regina pacis«. J. Langlaisa i drugih.

Marijanska godina 1976. bila je označena jubilarnim marijanskim koncertima isključivo sa Mariji posvećenim djelima po svim većim gradovima domovine pa i dalje (Zagreb, Trogir, Split, Šibenik, Novi Sad, Beograd, Subotica, Dubrovnik, Marija Bistrica).

»Collegium« je pronosio slavu Marijinu te time trajno svjedočio i javno označavao Marijansku godinu, o kojoj se tada u široj javnosti potpuno šutjelo.

I već 1978. godina donijela nam je ponudu »Kršćanske sadašnjosti« za snimanje LP-ploče *Najljepše Mariji* sa 14 pjesama hrvatskih autora – u prvom izdanju od 10.000 primjeraka.

1. Albe Vidaković:	Zdravo, Marijo	(stihovi crkvenog himna)
2. Anđelko Klojučar:	Divici Mariji	(stihovi M. Marulića)
3. Franjo Dugan (obrada):	Marijo, slatko ime	(iz zbirke Đ. Vejkovića)
4. Franjo Dugan (obrada):	Kraljice anđelska	(pučki napjev)
5. Ivan Kokot obrada):	Ave Maria	(iz Cithare oct. 1701)
6. Ivan Kokot (obrada):	Gospoja si milostivna	(iz Cithare oct. 1701)
7. Ivan Kokot (obrada):	Zdravo, Marijo	(iz Cithare oct. 1701)
8. Mato Leščan (obrada):	Zdrava, Devica	(iz Cithare oct. 1757)
9. Lovro Županović:	Šibenska molitva	(stihovi nepoznatog autora 14. st.)
10. Josip Štolcer Slavenski:	Romarska	(stihovi nepoznatog autora)

11. Ivan Kokot (obrada):	Kraljice nebeska, raduj se	(stara glag. ant. s Krka)
12. Ivan Kokot (obrada):	Zdravstvuj, Carice nebeska	(stara glag. ant. s Krka)
13. Stanko Šimunić:	Pri Kamenitih vratih	(stihovi D. Domjanića)
14. Miroslav Magdalenić:	Romarska po međimurskom	(stihovi Tomislava Prpića)

Iste godine (1978) »Collegium« je bio pozvan na proslavu 850. godišnjice grada Graza pod nazivom »Stadtfest der Kirche«; gdje je održao sedam nastupa, i opet pretežno s marijanskim djelima.

Godine 1979. nastupili smo na *Marijansko-mariološkom kongresu u Zaragozi*, u Španjolskoj, gdje smo izvodili djela marijanske hrvatske literature.

U istoj godini s. Imakulata Malinka i s. Cecilija Pleša imale su čast biti primljene među počasne članove Marijanskog instituta Teološkog fakulteta u Zagrebu, što je značilo još jedno ohrabrenje u daljnjem radu »Collegiuma«.

Kako se »Collegium« borio i probijao u tadašnjoj javnosti, ilustrirat ćemo jednom zanimljivom kritikom. Naime, željeli smo svaki put po svaku cijenu obilježavati javno najveće blagdane liturgijske godine kaš što su Božić i Uskrs. Isto tako željeli smo prikazati javnosti na svoj glazbeni način sva veća događanja općenito unutar Crkve kao i specifična događanja unutar Crkve u Hrvata: Marijansku godinu, Euharistijski kongres i dr.

Nakon svečanog koncerta u Hrvatskom glazbenom zavodu na Božić 1979, ovo je zapisao naš kroničar:

Vrhunac božićnog slavlja u glazbenom životu Zagreba dogodio se 27. prosinca 1979. kada je »Collegium pro musica sacra« održao božićni koncert u dvorani HGZ-a. Na taj se način Zagreb pridružio ostalim zapadnoevropskim metropolama gdje su koncerti toga tipa već duga tradicija. Na programu su bila djela poznatih majstora na temu Božića kao što su: Bach, Vivaldi, Telemann i dr., te umjetničke obrade hrvatskih božićnih napjeva koje je publika primila s osobitim oduševljenjem. O uspjehu koncerta ne treba mnogo pisati. Dokazala ga je publika (dvorana je bila popunjena do posljednjeg mjesta) burnim pljeskanjem koje je bilo poticaj izvođačima da i nakon dvosatnog programa izvedu još nekoliko dodataka. O nivou na kojem je bila izvedba govori pozitivan odjek koncerta i u službenoj kritici. Tako je u jutarnjem programu Radio-Zagreba 28. 12. 1979. objavljen komentar Đorđa Šaule: »Bilo je to veče, jednostavno rečeno, manjim dijelom neutralne instrumentalne muzike baroka, a većim dijelom božićnih oratorijskih fragmenata iz djela starih, manje poznatih i najslavnijih majstora, te hrvatskih božićnih pjesama. Koncert veoma lijepo i dobre muzike i dobro izvedene pred prepunom dvoranom. No kao što u nekom drugom slučaju dobra muzika nije bila dovoljna da dvorana ne bude prazna, u ovom nije bila glavnim motivom da dvorana bude puna, no ostaje da je to bila dobra muzika, pa prema tome i trajna glazbena muzika i pored toga što je htjela biti religiozna. Jer čak i kad je bila doslovno gregorijanska po vrsti glazbenog idioma, a pogotovo u ostalim slučajevima, ona je bila odraz svojih epoha, a kod onih iole samosvojnijih kompozitora, najsvjetovniji ljudski odraz njihovih individualnosti i mašte, za što je najrječitiji primjer Vivaldijeva »Gloria« s ritmikom pučkih veselica, ili čari raspjevanih talijanskih kantilena. A hrvatske božićne pjesme, ako apstra-

hiramo tekst ili njegovu prigodnu imputaciju, ostaju kao lijepi pučki napjevi u kojima dominira ona vječno majčinska melodijska vrijednost uspavanki, bilo kom voljenom djetetu na svijetu, onako kako glazba nastoji i zna biti nježna. Ukratko, veće muzike koju je bilo ugodno slušati kao lijepu i osjećajnu muziku, dakle kao ono najviše što od muzike tražimo i dobijemo.«

Godine 1981. sudjelovali smo na Mariološkom simpoziju u Mariji Bistrici's najnovijim marijanskim motetima i solo-pjesmama hrvatskih autora A. Klobučara, Mate Leščana i drugih.

Kanadsko-američka turneja 1982, sa 62 nastupa u razdoblju od dva mjeseca (13. srpnja – 14. rujna) te geografskim rasponom od Montreala preko New Yorka do Vancouvera, u organizaciji naše inozemne pastve na čelu s mons. Vladimirom Stankovićem, bila je plodna proslavom Marije. Na poseban smo način pronijeli slavu Marijinu u marijanskom svetištu Midland – Ontario gdje se sakupilo oko 5.000 Hrvata.

Hrvatski nacionalni euharistijski kongres 1984. u Mariji Bistrici, donio je »Collegium« mnogo angažmana osobito snimanjem kazete *Majko Božja Bistrička* te trilogijom kazeta *Maranatha* za Euharistijski kongres, kao i čitavim glazbenim dijelom *Skazanja 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata*.

U evropskoj godini glazbe 1985. »Collegium« je obilježio velike obljetnice rođenja Bacha i Händela, a doživio je i umjetnički proboj u javnosti glazbenog svijeta u nas. Jubilejski koncert u povodu 25 godina Glazbenih večeri u Sv. Donatu u Zadru samo je jedan primjer za to. Izvodili smo djela od gregorijanskoga korala do I. M. Lukačića. Bio je to jedan od najljepših koncerata što ga je »Collegium« uopće dao u svojih 13 godina postojanja. Ponešeni savršenom akustikom starodrevnoga sakralnog prostora, dali smo doista najbolje od sebe pred prepunom crkvom odabrane turističke – evropske publike. Polovina programa te večeri bila je marijanskog usmjerenja.

Da bi ostao u službi režima, kritičar (Magdić, a i danas je kritičar) napisao je naslov: »Zalutali program« – okrećući riječi kako ne bi poslije naslova više ništa pronašao. No mi smo znali, publika također, kako smo jedini pristali u Sv. Donatu i duhom i glazbom.

Iste godine dogodilo se za ansambl još jedno iznenađenje: *Internacionalni kongres crkvenih pjevača u Rimu*. Izabranik iz Hrvatske bio je »Collegium«. Koncert i sv. mise u Sv. Jeronimu, koncert u Sv. Apolinaru i nastup u Auli Pavla VI. (Pjevali smo Lukačića te Romarsku po medimurskom J. Slavenskog). Kruna svega bilo je sudjelovanje na papinoj sv. misi sa 40.000 pjevača iz cijele Europe te dvoje naših predstavnika s ružama uz oltar pape Ivana Pavla II.

Godine 1988. slavila se 700. obljetnica svetišta Majke Božje Remetske – *Advocata Croatiae*. Prigodom te svečanosti i na simpoziju »Collegium« je izvodio u spomenutom svetištu marijanska djela hrvatskih autora.

U godini 1989. ostvarili smo četiri nova programa, dvije inozemne turneje (Freiburg, Schafhausen, Kirchhoffen) te (Wiesbaden, Aachen, Stuttgart) mnogo koncerata u domovini, od kojih izdvajamo onaj na »Đakovačkim vezovima« u

Đakovu. Snimili smo dvije kazete: »Izbor iz programa »Collegiuma«, najbolja dosadašnja ostvarenja ansambla, i Božićnu kazetu pučkih pobjevaka uz orgulje – »Radujte se narodi«. Također smo obnovili »Gloriu« A. Vivaldija o 250. obljetnici smrti autora, kao i »Stabat Mater« G. Pergolesija.

Sudjelovali smo također u projektu video-kazete pod nazivom: *Ave Maria* u zagrebačkoj katedrali.

Oko 60 nastupa održali smo i ove godine, kada su učestalo počeli dobrotorni koncerti za postradale u nemilom ratu u Hrvatskoj.

Kao svake, tako i akademske – ratne godine 1991/92. »Collegium« je svojim radom i djelovanjem bio uključen u crkvena i društvena zbivanja, obogaćujući ih uvijek novim glazbenim programima. Te godine ostvarena su četiri nova programa:

1. W. A. Mozart – uz 200. obljetnicu smrti:

Te Deum laudamus
Sancta Maria
Ave Maria
Alleluia

2. Mozartovi suvremenici u Hrvatskoj: tzv. Varaždinski krug

I. Werner: – Benedictus
L. Ebner: – Oratorij POD KRIŽEM
Sv. Ivanu Nepomuku
J. Krtitel Vanhal: – Simfonija

3. A. Vivaldi – uz 250. obljetnicu smrti: – Stabat mater
– Gloria

4. Komorni solistički program s djelima domaćih i stranih autora, gotovo sva posvećena Mariji.

U okvirima ovih programa izveli smo 30 koncerata u domovini i inozemstvu, ostvarili 8 glazbenih meditacija pod nazivom »Riječ i glazba«, u crkvi sv. Ćirila i Metoda, te uzveličali 20 liturgijskih slavlja u domovini i inozemstvu. Također smo na Hrvatskom radiju pjevali na euharistijskom slavlju koje se izravno emitira svake nedjelje u 10 sati iz kapelice o. franjevac na Kaptolu 9. Snimljen je cjelovečernji koncert u crkvi sv. Marka, koji je bio emitiran na TV programima u nekoliko navrata. Za radio je snimljen i cjelovečernji koncert održan u Hrvatskom glazbenom zavodu.

Sudjelovali smo također u projektu video-kazete pod nazivom *Ave Maria* za pomoć zagrebačkoj katedrali.

Održavali smo i dobrotvorne koncerte.

Akademske – ratne 1991/92. godine »Collegium« je također svojim radom i djelovanjem posebno bio uključen u sva crkvena i mnoga društvena zbivanja. Zbog strahovitog i nametnutog nam rata u Hrvatskoj te u susjednoj Republici Bosni i Hercegovini, posegnuli smo i za odgovarajućim glazbenim programom čijim smo izvođenjem dali duhovni doprinos napaćenju Crkvi i domovini.

Glazbeni program rađen je s ovom duhovnom porukom:

Stala plaćuć tužna Mati;
Pokoj vječni i
Ja sam Uskrsnuće i Život

Pergolesi:

Fauré:

Bach:

Stabat Mater

Requiem

Oster-Oratorium.

Cjelokupni rad s ansamblom – kako sa zborom tako i s njegovim solističkim dijelom – bio je usmjeren u dobrotvorne – humanitarne svrhe po brojnim gradovima u domovini i inozemstvu. Bili su to:

- koncerti za Caritas,
- koncerti za Fond Kardinala Alojzija Stepinca,
- dobrotvorni koncerti.

Vrijedno je spomenuti nastupe na mirotvorno-molitvenim skupovima (10 skupova) te nastupe na seminarima za evangelizaciju Crkve u zagrebačkoj dvorani »Globus« i napose uspjeli koncert u Istri – Sv. Petar u Šumi – za vrijeme zasjedanja Paneuropske unije, gdje smo tom međunarodnom skupu predstavili hrvatsku glazbenu baštinu.

Koncerti takvog tipa bili su također zapaženi u Beču uz *Dane hrvatske kulture*, te isto tako u Beču predstavljajući domaćih autora u Österreichische Nationalbibliothek uz večer *Croatica in Österreich. Gedruckte kroatische Bücher*.

Isto tako u Njemačkoj, u gradu Gaggenau, u sklopu *Kroatische Kulturwoche*, od 8. do 13. lipnja 1992. održali smo dva koncerta i pjevali na dvije sv. mise u Gaggenau i Karlsruheu.

»Collegium« je također imao čast praižvesti *Tri minijature* pokojnog Mate Leščana na liriku dr. Ivana Goluba u okviru predavljanja zbornika »*Homo imago et amicus Dei*«, u organizaciji KBF-a Sveučilišta u Zagrebu i hrvatskog papinskog zavoda sv. Jeronima u Rimu.

Cjelovečernji koncert održan je i u Cerniku, uz predavljanje knjige »Godina dana cerničkih narodnih običaja« autora Tomislava Đurića.

Svoj doprinos dao je ansambl i u domaćoj javnosti, snimivši dvije emisije koje su bile emitirane na školskoj televiziji, kao i pjevanim misama preko radiovalova nedjeljom u 10 sati.

»Collegium« je također organizirao dvije liturgije za postradale grada Zagreba kao i za sve postradale u Hrvatskoj s pjevanim »Requiemom« G. Fauréa. Ovakvu je liturgiju predvodio uzoriti kardinal i zagrebački nadbiskup dr. Franjo Kuharić. Bilo je to 3. srpnja ove godine u zagrebačkoj katedrali i u kapeli sv. Jurja, u organizaciji Braće hrvatskog zmaja, kao i u Ozlju uz godišnjicu pogibije Zrinskih i Frankopana (30. travnja 1992).

Razumljivo je da »Collegium« nije ni te godine propustio priliku održati svoj godišnji koncert u Hrvatskom glazbenom zavodu. U prvom dijelu koncerta

izvedene su arije iz »Uskrsnog oratorija« J. S. Bacha, a u drugom dijelu »Requiem« Gabriela Fauréa s orkestrom.

5. Zaključak

Kroz dvadesetogodišnji rad »Collegiuma« imamo sjajne rezultate na području marijanskoga kulta. To iznosimo kao činjenicu, a ne kao samohvalu.

U domovini je »Collegium« najviše djelovao posebno u svom gradu Zagrebu. U samom Zagrebu više je od 200 puta pjevao Mariji a u čitavoj 20-godišnjoj djelatnosti prošao dva kontinenta (Europa, Kanada-Amerika), 12 zemalja, 125 gradova. Marijanskih djela bilo je izvedeno 756 puta od 45 autora (21 domaći i 24 inozemna). U ovom razdoblju bila su nastudirana 62 Marijina djela u svim vrstama izvedaba, s najuglednijim solistima i instrumentalnim sastavima, zborovima i orkestrima. Ako izdvojimo neka djela *Quam pulchra es*, za sole, zbor i orgulje, I. Lukačića; *Ave maris Stella*, za 6-glasni zbor i instrumentalni sastav, Claudia Monteverdia; *Magnificat*, za sole, zbor i orkestar, J. S. Bacha; *Sancta Maria*, za zbor i orkestar, W. A. Mozarta; *Alma Redemptoris Mater*, za solo, obou i orgulje, A. Ziania; *Veseli se, Majko Božja*, za 7-glasni zbor a capella, B. Papandopula; *Zdrava Devica*, za 5-glasni zbor a capella, M. Leščana; *Zdrava si, Marije, zdrav žilju pribili*, za 4-glasni zbor, A. Klobučara; *O rumena prelijepa zorja*, za orgulje, N. Njirića; Toccata, fuga i Finale na koralnu temu *Ave maris Stella*, za orgulje, Flora Peetersa, te mnoge male minijature iz Cithare octochorde 17. st. iz sva tri izdanja u kojima se obradom proslavio svećenik Ivan Kokot), dobivamo bogatu bilancu (756 – 45 – 62).

Beskrajne su litanije *Pohvala Mariji* koje je »Collegium« pjevao kao svoju molitvu i predao na utjehu i radost mnogima.

U svim razdobljima svoga života »Collegium« je hodao s Marijom, uvrštavajući gotovo u svaki svoj koncertni program djela posvećena njoj.

Koliko je samo koncerata posvećeno Mariji u obliku »Riječi i glazbe«, gdje se osim glazbe čula i najljepša poezija posvećena Mariji! Evo samo nekoliko tema takvih koncerata: »Ave Maria«, »Zdrava si, Marije, zdrav žilju pribili«, »Marija« i drugi.

Sjećamo se velikog koncerta u Marijinoj godini u HGZ-u pod nazivom »Ave Maria«. Tom prigodom išlo je sve najbolje što je nastalo u nas i u svijetu na čast Mariji. Na završetku koncerta izvodio se 'Te Deum', za sole, zbor i orkestar, francuskog autora Charpentiera kao pohvala Bogu za Mariju. Bili su to zvjezdani trenuci »Collegiuma« i svih onih koji su ga slušali. Kritika je s neskrivenom zadivljenošću o tome pisala, ali i opet samo kao o umjetničkoj kvaliteti, a ne kao o našem apostolatu.

Kada govorimo o izdavačkoj djelatnosti »Collegiuma«, tada se broj izvedaba ne da izbrojiti: 10.000 ploča 'Najljepše Mariji' i po 2.000 i više od svake kazete, a bilo ih je 12, možemo pretpostaviti da smo ušli u mnoge domove diljem svijeta i Hrvatske pjevajući Mariji u čast.

Svakako stoji činjenica da je »Collegium« u svoje vrijeme a i danas učinio i čini nešto lijepo za Boga i Mariju.

Radujemo se toj osobitoj milosti što smo smjeli i mogli i još uvijek smijemo pjevati njoj u čast.

Akademске – ratne godine 1991/92. demokracija nam je malo više odškri-nula vrata javnosti, ali nastala su vremena kada se svi svrstavaju u zonu duhovno-sakralnih programa i preko noći postaju mjerodavni na području duhovnih priredaba.

Dvadeset godina mukotrpnog rada za slavu Božju i Marijinu, te utjecha ljudima putem svete glazbe i rada ovog ansambla, ipak ostaje jedan sjajan kamenčić u mozaiku postkoncilske Crkve u Hrvata na području svete glazbe.

Zusammenfassung

*In diesem Vortrag wurde ein kurzer Überblick über die Arbeit des Zagreber Ensembles **Collegium pro musica Sacra** mit besonderer Betonung auf der Marienverehrung durch dieses Ensemble gegeben.*

In der Zeit von 1972 bis heute (1992) ist das Collegium durch seine Arbeit in alle Vorgänge des kirchlichen Lebens in Kroatien mit einbezogen. Dadurch wurde das kulturelle Leben der Kirche in Kroatien wesentlich bereichert.

Das Ensemble realisierte mehrere hundert Konzertauftritte im In- und Ausland, sowohl in der Liturgie als auch im Rahmen des Konzertlebens. Durch die Popularisierung der kroatischen Sakralmusik und zwecks des popularisierens der geistlichen Musik im allgemeinen hat sich die Arbeit des Ensembles als eigenartiges Apostolat erwiesen. Dabei wurden auch Kompositionen über die Mutter Gottes reichlich vertreten, sodaß die besten Werke mit dieser Thematik zur Aufführung kamen. Auf zwei Kontinenten, d. i: in 15 Ländern bzw. 125 Städten (in einigen mehrere Male!) übte das Collegium dieses Apostolat zwanzig Jahre hindurch aus. Es zeigte sich, daß bisher Werke zur Ehre der Mutter Gottes 756 Male zur Aufführung kamen. Nur unter dem Motto »AVE MARIA« führte das Ensemble 90 Male unterschiedliche Kompositionen auf. Es handelte sich um Chorwerke und unterschiedliche Solostücke und Kompositionen der Kammermusik. Es wurden auch größere Werke mit Orchesterbegleitung aufgeführt, wie, z. B. »Stabat Mater« von Pergolesi und Vivaldi, »Magnificat« von Bach und Buxtehude, »Quam pulchra es« von Lukačić, Marienzyklen von M. Leščan, A. Vidaković, A. Klobučar, L. Županović usw. Es wurden 62 Werke von 44 Komponisten einstudiert. Durch all das ist daher die Marienverehrung ständig unter uns, d. h. im Ensemble selbst, vorhanden.

Da 1972 entstandene Ensemble besteht aus jungen Studierenden der Stadt Zagreb. Diese jungen Enthusiasten sind ständig darum bemüht, die Sakralmusik stets liebevoll zu pflegen. Als Vokal- und Instrumentalsolisten treten professionelle Künstler auf. Diese ganze Arbeit voller ungewohnter Dynamik geht unter der professionellen Leitung von S. Prof. Imaculata Malinka vor sich. S. Imakulata Malinka ist gleichzeitig Gründerin dieses in verschiedenerelei spezifischen Spezialensembles für Kirchenmusik.